

HVA KOMMER I STEDET FOR FORMUESSKATT?

Av advokat/partner Ove-Marthin Granlund i Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Under NHOs årskonferanse forrige uke gikk næringsminister Trond Giske ut med et prisverdig initiativ om å fjerne formuesskatten. Økt kommuneskatt er et dårlig alternativ.

Giske begrunner dette med at det er langt gunstigere skattemessig å investere i bolig eller annen eiendom enn å investere i næringsvirksomhet. Han fikk umiddelbar støtte fra LO-leder Roar Flåthen, som viste til hvilket paradoks det var at "det er klart mer lønnsomt å investere i eiendom enn i personell og maskiner".

Uheldige sider

At Giskes utspill var på NHOs årskonferanse var kanskje ikke helt tilfeldig. NHO har i mange år arbeidet for å avvikle denne særnorske skatten som belastes norske bedriftseiere. Skatten er særnorsk på to måter; det er kun norske eiere som betaler formuesskatt, og Norge er et av få OECD-land som har denne skatteformen. Dessuten er formuesskatten lite treffsikker, da ulike formuesgjenstander verdsettes ulikt. Det er vel kanskje bare norske eiere av børsnoterte aksjer som beskattes fullt ut. Skatten betales også uavhengig av inntekt, slik at det formuesobjekt som er gjenstand for beskatning ikke nødvendigvis genererer likviditet til å betale skatten. Det mest dagsaktuelle eksemplet på et grotesk utlag av formuesskatten er vel salget av Elkem. Elkem, som for tiden ikke går med overskudd, måtte generert 265 millioner kroner årlig for å betjene formuesskatten dersom en norsk eier skulle kjøpe selskapet. Kineserne redder Elkem fra denne belastningen.

Ubetydelig proveny

Av de 14 milliardene som 635.100 skattytere betaler i formuesskatt, er cirka 12 milliarder, fordelt på 320.500 personer, utlignet på næringstilknyttet kapital. Skatteanslaget for 2010 viser 343,4 milliarder kroner fra personlige skattebetalere, eksklusive formuesskatt. Anslaget for merverdiavgift og særavgifter er på 290,7 milliarder. Disse tallene viser at det ikke er provenyet, men fordelingsvirkningene av formuesskatten som holder den i live. Men som følge av ulik verdsetting og oppjustering av fribeløp, er vel heller dagens ordning et eksempel på forfordeling. Belastningen er blitt uforholdsmessig stor på de som ønsker å benytte sin kapital til å styrke norsk arbeids- og næringsliv i konkurranse med utlandet, og bygge opp levedyktige industri- og kompetansemiljøer i Norge. I stedet må de belaste sine virksomheter med uttak for å betale formuesskatt.

"Alliansen for norsk privat eierskap" - en allianse bestående av NHO og ni andre store norske næringsorganisasjoner som til sammen representerer omkring halvparten av all privat sysselsetting i Norge, har lansert en løsning på formuesskattens svakheter. Deres løsning går på å frita arbeidende kapital. Alliansen har sågar latt utarbeide et begrunnet forslag til endringer. Finansdepartementet har beregnet at 48 prosent av formuesskatten knytter seg til arbeidende kapital. For en skatt som ikke er av provenymessig betydning, er en halvering av skatteinngangen ingen pris å betale for å rette opp de skjevheter formuesskatten har. Hensyntas andre positive samfunnsøkonomiske gevinster av å rette opp en skjevhet i skattesystemet, blir prisen enda lavere, om noen.

Kommuneskatt ikke noe alternativ

Giskes løsning er å erstatte formuesskatten med eiendomsskatt.

Eiendomsskatten er i dag en frivillig kommunal skatteform. Det som inngår i kommuneskatten er vesentlig utvidet de senere år, slik at kommuneskatt kan utskrives i hele kommunen, på både boliger, fritidsboliger, næringseiendom og oppdrettsanlegg. Omlag halvparten av landets kommuner har benyttet seg av muligheten til å utskrive kommuneskatt, men mange kommuner benytter laveste sats på 2 promille av takstgrunnlaget, når 7 promille er maksimum.

Kommuneskatten innbringer i dag mellom 6 og 7 milliarder kroner, men det må antas at dette vil øke i årene som kommer. Giske varsler en kommuneskattereform – inspirert forhenværende sentralbanksjef Svein Gjerdrems årstale om at formuesskatten har et potensial på hele 35 milliarder for å komme opp på OECD-nivå for beskatning av eiendom. **Tar vi ut potensialet i eiendomsskatten, og opprettholder det øvrige skattenivå, blir vi fort OECD-mestere i skattlegging.**

Men er vi så sikre på at kommuneskatten er mer treffsikker enn formuesskatten? Kommuneskatten beregnes også uavhengig av inntekt, slik at likviditeten må hentes fra annet sted. Dessuten vil de største takstgrunnlagene, og de største betalerne av formuesskatt, nettopp være ulike typer næringseiendom og produksjonsbedrifter. Med dette vil vi fort være tilbake til utgangspunktet; de som ønsker å benytte sin kapital til å styrke norsk arbeids- og næringsliv i konkurranse med utlandet, og bygge opp levedyktig industri- og kompetansemiljøer i Norge, må i stedet betale kommuneskatt.

Noe som treffer

Giske skal ha all ære for å sette saken på den politiske agendaen. Soria Moria II – den regjeringspolitiske plattform 2009 – 2013 – forutsetter at formuesskatten skal opprettholdes, så endringer blir først å se etter neste valg. Det gir politikerne god tid til å debattere seg frem til gode løsninger. Vår oppgave som skatteadvokater blir å supplere deres debatter for å sikre at løsningene blir treffsikre, og ikke bare "same shit, new wrapping" – for å si det på godt norsk.

* * * * *